

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

65. Enumerantur aliqui casus, in quibus discutitur an incidatur, vel non incidatur in Sodomiam reservatam? Ex p. 7. tract. 12. & Misc. 3. res. 13. alias 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

est; unde mihi contraria vera videtur, quam tuentur, & docent Sayr: de censur. lib. 7. c. 12. num. 24. Homobon. de exam. Eccl. part. 1. tract. 11. cap. 12. g. 26. Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 46. numero 28. qui citat Grassium, Vegam, & Rodriq. Auila de cens. p. 7. disp. 4. dub. 7. concl. 7. Henriquez lib. 1. 4. de cens. num. 1. in gloss. lit. F. Homob. de bonis in exam. Theol. p. 1. r. 5. c. 8. qu. 15. Floron. de cas. resp. 2. cas. 7. §. 1. num. 8. Bonac. de matrim. q. 4. punct. 11. num. 2. Finell. de cas. ref. cas. 9. num. 6. Azor. p. 3. lib. 3. c. 19. g. 5. Fanard. in direct. p. 2. prac. 6. c. 9. Suar. de cens. disp. 3. 1. sect. 4. num. 22. Filiuc. tom. 1. tract. 17. n. 127. & alij.

3. Probatur hæc opinio ex principiis de legibus; nam lex pœnalis, quæ non potest executioni demandari, absque hominis actione, etiam si ipso iure, vel ipso facto feratur, vel etiam dicatur nulla, expectata declaratione ante iudicis condemnationem, non obligat. Et ratio est, quia vsu, & consuetudine, quæ est optima legum interpretis, receptum est, vt nullus se prius re antea obtenta, nisi declaratoria criminis sententia à Iudice feratur. Secundò, si talis lex obligaret ante iudicis sententiam, esset nimis acerba cohereret enim homines ad se prodendum, & ad exequendum in se durissimam pœnam, ad quod nulla lex obligat: leges enim humane faciles, & tolerabiles esse debent, & humane imbecillitati accommodata, Ita Valquez in p. 2. tom. 2. disp. 168. num. 14. Couar. in 4. p. 2. §. 8. n. 3. illat. 3. Becan. in p. 2. tract. 3. c. 2. & Molina de inst. ro. 1. tract. 2. disp. 95. n. 14. post citatos 10. Doctores asserit hanc sententiam esse communem inter Theologos, & Iurisperitos: & etiam pro illa citat 43. Doctores Salas de legibus disp. 15. sect. 2. n. 38. vide etiam Villalob. in sum. tract. 2. diffie. 26. n. 2. Molse. in sum. tom. 1. tract. 9. c. 9. n. 35. Lorca in p. 2. tom. 2. disp. 24. de legibus Lessium lib. 2. c. 29. dub. 3. n. 63. Suarez de legib. lib. 5. c. 5. & seq. Ioan. de la Cruz in direct. cons. p. 1. in princ. dub. 3. de legib.

4. Ex his deducitur resolutio multorum casuum. Et primò habetur intelligentia pœnarum appositarum in Bulla Sixti V. contra Clericos non deferentes habitum, & in Bulla Clem. VIII. contra Religiosos munera largientes: in illas enim nullus incurrit, nisi post iudicis sententiam. Ita Molse. vbi supra. Secundò leges ponentes taxam tritico, & pœnas contravenientibus, non obligant ante iudicis condemnatoriam sententiam: tenentur quidem venditores restituere excessum pretij, non autem ad pœnam, nisi à iudice condemnentur. Ita Villalob. vbi supra. 3. Item tertio Beneficiarius potest beneficium retinere, donec declaratur delictum, propter quod priuatus est ipso facto beneficio nisi forte in legè dicat pœnam in foro conscientie statim subeundam esse Surd. de cas. 247. per tot. & Azor. part. 1. lib. 5. c. 7. g. 6 & alij. Quarto, Rectores Ecclesiarum alienantes bona Ecclesiastica, sine solemnitatibus necessariis, non tenentur abdicare beneficia, per Extravag. ambitiosa, ante iudicis latam sententiam, quia dicta Bulla ita fuit vsu recepta: sic Navar. in man. c. 27. num. 110. & Sanchez in sum. tom. 1. lib. 2. c. 22. num. 20. cum aliis. Quintò, idem dicendum videtur de Religiosis, qui admittunt mulieres intra septa Monasterij ex Motu proprio pij V. Ita Rodriq. in explicat. diste Bulla num. 32. Item sextò, superiorem alicuius Religionis incidentem in aliquem casum absolutionis, seu priuationis ipso facto Prioratus, etiam si palam constet de crimine, dicendum est non incurere dictam pœnam, donec per superiorem declaratur, & consequenter tuta conscientia in eo manere posse, nec licere subditis illum expellere à Gubernatione. Ita Ioan. Valera in differentiis vtriusque fori, ver. pœna. differ. 20. n. 5. Item septimò, hæretici, & alij, quorum bona ipso

iure publicantur, non tenentur ante iudicis sententiam dicta bona restituere fisco. Ita Sanchez in sum. tom. 1. lib. 2. c. 20. num. 7. qui 33. Doctores citat: tenentes hanc sententiam, & nouissimè Sanctarell. tract. de heresi cap. 2. dub. 1. num. 6. Dicendum est igitur, Clericos sodomitas non incurere in pœnas Bullæ Pij V. ante sententiam iudicis declaratoriam.

RESOL. LXIV.

Praxis pro Confessariis circa absolutionem Clericis Sodomiticis impertiendam, Ex part. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 68.

§. 1. SI Clericus non exerceat sodomiam, est sine dubio absoluedus. Si exerceat, aliqui putant esse absoluedum, dum per Confessarium, vel alium virum secretum procuretur noua promissio beneficii, dignitatis, officij, &c. Sed ego puto, sine vllò metu absolui posse absque noua promissione. Quia, vt diximus, in foro conscientie non obligatur ad ferendam pœnam latam per istam Extravagantem; si non præcedat sententia Iudicis declaratoria. Et cum in prima resol. dixerimus dictam Extravagantem in foro interiori non fuisse vsu receptam; ideo dicendum est absolute, tali Clerico sodomita, si sit contritus, etiam recepto beneficio, officio, & dignitate, absolutionem omnino impertiendam esse.

Quæ hic est supra Ref. 57.

RESOL. LXV.

Enumerantur aliqui casus, in quibus discutitur, an incidatur, vel non incidatur in sodomiam reservatam? Ex part. 7. tr. 1. 2. & Misc. 3. Ref. 1. 3. aliàs 11.

§. 1. Solent Episcopi sæpius reservare casum Sodomie: idèd quæro Primò, an fœmina cum fœmina ita congregiendi, vt altera earum masculi vicem gerat, & effusio feminis intra vas naturale sequatur, incidat in casum reservatum Sodomie? Affirmat Lupus de cas. referu. part. 2. cas. 10. num. 14. & alij, quia talis coitus est innaturalis, & cum persona indebita, videlicet ad non debitum sexum. Mihi verò magis placet opinio negatiua, quia licet actus iste ad Sodomiam reducat cum sit inter personas eiusdem sexus: tamen non est verè, & proprie Sodomia, quia licet non seruetur sexus, seruetur tamen vas, Quod si casus dari posset, vt fœmina alteram fœminam ita supergrediretur, vt vel medio aliquo Instrumento, vel sine Instrumento immitteret semen intra vas præposterum alterius, quod fieri posse asserit ex Auicenna, Antonius Gomez l. 80. Taur. n. 34. tunc dicerem ligari hæc reservatiõne, quia tunc peccaretur contra vas debitum, & contra sexum, quod diximus esse de ratione Sodomie. Et ita nostram sententiam præter alios docet Mazuchellus in de cas. referu. disp. 2. cap. 22. num. 6.

2. Quæro secundò, an patientes includantur in casu reservato Sodomie. Affirmatiuè respondent communiter, quia tam patiens quàm agens proprie dicitur committere peccatum Sodomie. Tum quia, licet verbum (committere) proprie designat actionem, non passionem: tamen quia sumus in eodem genere delicti, vnum includitur in alio. Tum quia in correlatiuis dispositum in vno, censetur etiam dispositum in alio.

3. Non deseram tamen adnotare, quòd licet Borodonus in Concil. regul. resol. 38. quæst. 24. num. 44. huic sententiæ adhæreat, tamen Resol. 48. §. 5. n. 2. contrarium putat non esse improbabile, nempe patientem.

Sup. hoc supra in fine Ref. 60. sed lege eam per totam, & in tom. 7. tr. 1. Ref. 115. si gnauer in eius §. vlt. & in tom. 5. tr. 1. ex doctrina Ref. 79 §. vlt. in fine.

non incidere in casum reservatum Sodomiae; quod absolute tenet nouissimè P. Alphonfus de Leone de *caus. Recollect. 5. num. 73*, qui citat Marchinum de *facrament. Ord. tract. 1. par. 8. cap. 4. n. 20*. vide etiam eundem Leonem *Recoll. 6. num. 876*.

Sup hoc lege
§§. nor. præ
terea, & seq.

4. Nota tamen: quòd sententia affirmatiua procedit modò agens seminet intra vas, quia cum actio ipsi potissimum tribuatur, si ea perfecta non est, peccatum non subiicitur reservationi, neque ex parte patientis, licet etiam seminet, quia complementum peccati semper attenditur ex parte agentis, vt qui est nobilior patiente.

Sup. hoc su
pr. in Rel. 59
§ vit. & in to.
7. tr. 1. Re.
125 § Sed al
quis. & seq.

5. Qæro tertio, an qui inchoat Sodomiam in vase præpostero, sed postea emitat semen extra vas, incidat in casum reservatum? Affirmatiuè respondent aliqui, quia iam crimen satis perfectum, & complementum censetur in genere Sodomiae, vt ex multis probat Fagundez in *Decal. tom. 2. lib. 6. cap. 9. num. 8*. & quia proprius dolus nemini debet patrocinari, neque ex sua iniquitate nullus debet reportare commodum, & nil in fraudem legis est faciendum. Ad qua dico prædicta referri ad culpam, nam sic peccans non excusatur à peccato molitiei coniuncto cum aliqua circumstantia Sodomiae, non autem esse referenda ad legem reservationis, à qua non excusatur ratione sua malitia, sed quia non peccauit cum omnibus illis circumstantiis, cum quibus hoc peccatum reservatur; neque ita se retrahere refert, & auget peccatum, sed minuit, & sub alia specie ponit. Et ideo hanc sententiam tenet Lupus de *cas. refer. par. 2. cas. 10. n. 12*. Bordonus in *consil. Regul. resol. 48. num. 17*. & nouissimè P. Leo de *caus. Recollect. 6. num. 873*; vbi me citat: vnde non approbo id quod asserit Mazuchellus de *cas. refer. disp. 2. cap. 22. num. 14*. quod licet in reservationem non incidat is, qui vsque ad consummationem peccatum hoc peregerit in vase præpostero, quam præuidens fraudulenter membrum extraxerit, & extra vas semen effuderit; ad Superiorem tamen remittendum, ne illi sua fraus patrocinetur. Non inquam, mihi placet hæc opinio; nam si talis non incidit in casum reservatum, quare tenetur Episcopum adire? Dicendum est igitur, quod actus in casu nostro non est Sodomia completa, & consummata, sed incepta, ergo non includitur in casu reservato; nam reservatio includit tantum delictum perfectum, & consummatum, non autem attentatum; non nego tamen contrariam sententiam esse probabilem.

Sup. hoc su
pra in Rel.
55. & si pla
cet lege §
eius amot.

6. Qæro quarto, an impuberes incidant in casum reservatum Sodomiae? Affirmat Mazuchellus *loc. cit. num. 12*. quia Episcopi absolute loquuntur, ergo reservatio absolute est intelligenda; tum quia impuberes obligantur cæteris legibus & censuris, & si possunt peccare mortaliter, consequenter reservatione ligari possunt. Tamen Lupus de *cas. r. seruat. part. 1. d. 4. num. 6*. docet impuberes ligari quid in reservationibus adnexis iis peccatis, quæ non sunt carnalia, qualia sunt homicidium, blaphemia, &c. iis verò, quæ sunt adnexæ peccatis carnalibus, non ligari, cum regulariter loquendo non compleant. Et hanc etiam sententiam Lupi admittit Bordonus in *consil. Regul. res. 38. q. 11. n. 18*. quia peccata carnalia, quæ genitalibus sunt, non tribuntur impuberibus, ex *cap. 1. de delictis puer.* quia infra hoc tempus nequeunt seminare, & si quandoque semen emittunt, non ideo incidunt, quia reservatio instar aliarum legum non aptatur ad ea, quæ tardè accidunt. *In nam ad ea, ff. de legibus*, & hoc procedit etiam quando impubes patitur à pubere, qui licet ligetur casibus, non tamen impubes, quia ex eo quod miscetur cum pubere non amittit impubertatem, ratione cuius eximitur à reservatione, non obstante quod agens, & patiens pari pena debeant puniri, quia id procedit

quando lex intendit vtrumque punire, quod non accidit in casu præsentis.

7. Qæro quinto, an exercens copulam Sodomiticam cum feminis incidat in casum reservatum affirmatiuè respondent aliqui, quia talis verè dicitur exercere Sodomiam, vt ex pluribus tenet Fagundez in *Decal. tom. 2. lib. 6. cap. 9. num. 7*. Mihi vero magis placet opinio negatiua, quam docet nouissimè Lupus de *cas. referuat. part. 2. cas. 10. numero 3*. & alios quos citat & sequitur Mazuchellus *vbi supra d. spuat. 2. cap. 22. numero 12*. Dicendum est igitur copulam hanc, masculi videlicet cum femina in vase præpostero non esse propriè Sodomiam. Et ratio est, quia in Sodomia propriè peccatur non solum contra vas, sed etiam contra sexum; masculus autem præpostere cognoscens feminam, licet non seruet vas, seruat tamen sexum. Ergo, &c. Erit nostram sententiam docet etiam nouissimè Dicaillus de *iust. lib. 1. disputat. 3. dub. 19. numer. 323*. & seq. Et licet aliqua, quæ in præsentis Resolutione diximus, alibi à nobis obseruata sint, tamen, quia in praxi quotidie accidunt, voluit in gratiam Confessariorum adducere ea, quæ circa illa nouiter senserunt Doctores.

RESOL. LXVI.

Illustrissimus Cardinalis Archiepiscopus reservauit in hac Diocesi Panormitana aliquos casus, sed multis Regularium Superioribus dedit potestatem absoluenti, interrogatus sepius sui à nostratibus, & cæteris, an dicti Superiores Regularium possint istam auctoritatem concedere alicui particulari? Idem quæritur de Penitentiariis Ex part. 2. tr. 17. & Misc. 3. Res. 53.

§. 1. **R**espondi non posse eandem potestatem subdelegare, nisi habuerint expressam ad hoc licentiam ab Episcopo: delegatus enim ad nudum ministerium non potest subdelegare: & sic non possunt concedere omnes casus simul alicui Confessario, vt ab eis absoluat toties, quoties acciderit. Possunt tamen absolutionem casus particularis in facto occurrentis alteri committere; v. g. cum petitur ab aliquo Confessario inferiori, qui asserit se habere penitentem cum tali casu reservato, tunc potest dictus Superior, & Penitentiarius dare auctoritatem dicto Confessario, vt illum absoluat eo casu. Et aliter faciendo, confessiones erunt nullæ ex defectu iurisdictionis. Ita in terminis Piafecius in *praxi Episc. p. 2. c. 1. num. 15*. Aloysius Riccius in *praxi fori Eccl. part. 1. resol. 419. numero 1*. Zerola in *praxi penit. c. 25. q. 17. in praxi Episc. p. 1. ver. Penitentiarius. q. 4*. Finellius de *casib. referuat. c. 9. numero 11*. Homobon. de *casib. referuat. p. 1. c. 5*. circa præsentem materiam vide etiam Sanchez de *marrim. tom. 1. lib. 3. tota disp. 31*. & Molin. de *iust. & iure, tract. 5. disp. 15. num. 5*.

RESOL. LXVII.

An Vicarius Episcopi, si habeat potestatem subdelegandi possit absolui ab alio, si incidit in casum reservatum? Et an idem dicendum sit de Priore, qui vt Vicarius ab Episcopo talem potestatem à Prelato sui Monasterij habuit, an si in aliquem casum incidit, possit ab alio Confessario subdelegato de illo absolutionem obtinere sine licentia Prelati? Et quid de Episcopo, si in casum incidit reservatum Summo Pontifici, a quo ipse alios absolueret potest?